

Christer Strömholm, född 22 juli 1918 i Stockholm, död 2002 var en svensk fotograf och pedagog. Han mottog Hasselbladpriset 1997. Han är känd för sina intima svartvita porträttserier, och som ofta har surrealistiska undertoner. Särskilt berömda blev hans skildringar av transsexuella kvinnor i 1950-talets Paris.

Strömholm var under flera decennier en av Sveriges mest berömda och uppskattade fotografer och han var även ett stort namn internationellt. Hans bilder var ofta provocerande och skrämmande. Bilder från bakgatorna på prostituerade, transsexuella och utstötta.

Strömholm började tidigt ge fotokurser på Kursverksamheten i Stockholm vilket 1962 skulle komma att utvecklas till den omtalade Fotoskolan, även kallad Christer Strömholms fotoskola, där han var rektor. Fram tills dess att skolan stängde 1974 utbildades 1 200 elever. Flera av dem räknas i dag som Skandinaviens främsta fotografer, bland annat Anders Petersen som också är en internationellt erkänd fotograf.

På ett sätt gjorde han också revolution, för svenskt foto före Christer Strömholm var av en högst avbildande karaktär. När han hade sin första stora utställning på 1960-talet rörde han om ordentligt när han plötsligt visade bilder utan svar, där vi inte vet vad vi egentligen ser.

Oavsett vad eller vilka han fotograferade såg han bilderna som en form av självporträtt.

-Hans foton återspeglar en hel del av hans taskiga uppväxt med en far som tog livet av sig när Christer var 16 år. Han var väldigt arg för det. Det säger hans son **Joakim Strömholm**.

Han hade ingen vidare kontakt med sin far förrän i 15-årsåldern då han fick en kamera av honom och orden »bli läkare eller kock«. Men han fick tillgång till mörkrum och fick lära sig lite om kopiering.

– När jag tyckte att jag hade gjort jättebra grejer kom jag ut ur mörkrummet och visade honom, men då kunde han säga »det här kan du göra mycket bättre« och riva sönder bilden. Och då gällde det att bestämma sig för att » jag ska göra det bättre«. Eller så ger du upp och då blir du inte fotograf. Joakim gav inte upp. Blev varken kock eller läkare, utan fotograf och har så varit i över 45 år.

Christer var väldigt bra på att få folk att tro på sig själva och att utmana och uppmäna folk på ett lite fint sätt att inte ge upp. Han lärde inte ut fotografi, han lärde ut sättet att leva med envishet, nyfikenhet och upptäckarglädje.

Joakim Strömholm har bland annat gjort en dokumentär om sin far, "Blunda och se"
Han arbetar i dag aktivt med att sprida kunskapen om sin far och hans bilder.– Jag märker att det finns en ung generation som vill se det här, säger Joakim Strömholm.

Georg Oddner, ursprungligen Georg Ohlsson, född 1923 i Stockholm död 2007 i Malmö, var en svensk fotograf, manusförfattare, jazzmusiker och trumslagare. Han var en av Sveriges största 1900-talsfotografer och en av grundarna av bildgruppen Tio fotografer.

Oddner tydde sig tidigt till musiken, på bekostnad av bland annat studierna. Han tog aldrig realexamen, utan blev istället jazztrummis i Putte Wickmans sextett. Utöver det arbetade han på ett försäkringsbolag och läste kvällskurser på Konstfack.

1950 bestämde han sig för att lämna Sverige, sålde alla sina tillhörigheter för att köpa en enkelbiljett till USA och satsa på fotografin. Han lyckades få jobb som assistent till New York-fotografen Richard Avedon. Oddner kände sedan tidigare till Avedon och hade flera år tidigare börjat influeras av hans bilder.

1952 bosatte sig i Malmö och öppnade en egen fotostudio. De främsta områdena han sysslade med under den tiden var reklam, mode och reportage. Efter ett uppmärksammat reportage om Sovjetunionen i tidningen Veckojournalen erbjöds Oddner medlemskap i den exklusiva fotograferingsgruppen Magnum, men avböjde detta erbjudande.

Hans Gedda, född 1942 i Flen, är en svensk porträtt och dokumentärfotograf bosatt i Stockholm. Hans Gedda är känd för sina intima porträtt. Han har tagit bilder på allt från politiker och kungar till skådespelare och musiker. Många av dessa fotografier har sedan blivit en del av vårt kulturarv, som exempelvis bilden på när Nelson Mandela blev frisläppt från fängelset. Han har fotograferat bland andra Olof Palme, Andy Warhol, Jimi Hendrix, Monica Zetterlund, Margaretha Krook.

Anna Clarén är född 1973 och uppväxt i Lund. Hon är sedan 2006 utbildningsansvarig för Nordens fotoskola på Biskops Arnö och har tidigare varit verksam vid Gamleby fotoskola. Som frilansande fotograf har hon haft uppdrag av bland annat Aftonbladet och IcaKuriren. Hon är en eftersökt gästföreläsare och har under åren gett ut ett flertal fotoböcker.

Anna Clarén beskriver sina fotografier som ett slags självporträtt men även som en allmänmänsklig berättelse om sökandet och längtan efter tillhörighet och närhet.

Emma Svensson, född 1983 i Vänersborg, är en svensk fotograf och entreprenör. Hon startade bildbyrån Rockfoto 2003 och har fotograferat skivomslag och pressbilder till bland annat Zara Larsson, The Ark, Mando Diao.

Svensson vann pris som Sveriges bästa rockfotograf 2005 och 2006. Emma Svensson arbetade med ett projekt som hon kallar Ikoner som ställdes ut på Fotografiska museet i Stockholm för ett par år sedan. På bilderna medverkar gänget från Glada Hudik-teatern. Målet med utställningen var att starta tankar och funderingar som leder till att fördomar faller.

Albert Wiking, född 1956 i Caracas, är en svensk fotograf och formgivare, uppväxt i Sverige och bosatt i Lund. Wiking har ett flertal utställningar och böcker bakom sig. Mest känd är han för vandringsutställningen och boken Eldvatten om kända och okända människors relation till alkohol. Utställningen turnerade i tjugotvå städer och sågs av över en miljon besökare. Wiking har också haft utställningen We Have A Dream – om mod, medmänsklighet och människans rättigheter som visades på Fotografiska i Stockholm 2016.

Cindy Sherman, född 19 januari 1954 i New Jersey, är en amerikansk fotograf och fotokonstnär. Cindy Sherman är en av världens mest kända fotografer. Med sig själv som modell har hon skapat en rad bildserier där särskilt kvinnans villkor har undersökts. Hennes konst tar upp själva grunden för kvinnors möjlighet att skapa sig en självbild, och hur massmediernas kvinnoframställningar påverkar detta. Genom att hon själv – om än sminkad och utklädd – känns igen på alla bilderna, gjorde hon det möjligt för åskådaren att se de kvinnotyper hon framställde som klichéer.

Sherman anser sig inte vara intresserad av kamerans sanning utan de lögner den möjliggör.

Cindy Sherman har tagit två av världens dyraste fotografier: 2,7 miljoner dollar 3,9 miljoner dollar.

På 1980-talet övergick hon till färgfotografi och skapade, fortfarande med sig själv som modell, en serie bilder med ångest och apati som motiv, där det amerikanska hemmet utgjorde bakgrund.

Inta Ruka växte upp med sin mor i en hyreslägenhet under enkla förhållanden och utbildade sig till sömmerska. På examensdagen fick hon en kamera av sin mor och sedan dess har hon ägnat sig åt foto på heltid. Ruka började fotografera på allvar i slutet av 1970-talet och har mestadels fokuserat på porträttfotografi. Många av fotona har hon tagit i sin mors hemby Balvi vid ryska gränsen i östra Lettland. Hon slog igenom internationellt då hon representerade Lettland vid Venedigs konstbiennial.

Inta Ruka är en av Lettlands viktigaste fotografer. Hon har haft stora framgångar med utställningar i Storbritannien, Frankrike, Holland och Tyskland, och finns representerad i flera internationella samlingar. Bland Inta Ruka har aldrig varit verksam som pressfotograf utan bara med egna projekt. Hon är självlärd och kopierar fortfarande sina bilder hemma. Hon använder en Rolleiflex-kamera som hon alltid har på stativ, och arbetar med befintligt ljus.

Inta Ruka var gift med den lettiske fotografen Egon Spuris fram till hans död på 90-talet. Vid sidan av fotograferandet arbetar hon som lokalvårdare på svenska ambassaden i Riga.

Inta Ruka porträtterades 2009 i den svenska dokumentärfilmen *Fotografen från Riga* av Maud Nycander. 2013 kom Nycanders film *Vägens ände* där hon skildrar vänskapen mellan Daina och Inta Ruka. Daina är en av kvinnorna som Ruka brukar fotografera

Anton Corbijn, född 20 maj 1955 i Strijen i Nederländerna, är en nederländsk fotograf och regissör. Han har gjort sig ett namn som fotograf av stora musiker och musikgrupper och har regisserat ett stort antal musikvideor. Han är känd för att ha en avskalad stil, ofta med väldigt känsloladdade bilder. Corbijn började ta foton 1972, på en konsert. 1979 flyttade han till London där han fick jobb på tidningen *New Musical Express*. Så småningom började han arbeta för tidskrifter som *Vogue* och *Rolling Stone*.

En av hans mest kända bilder är U2:s omslag till "The Joshua Tree", fotograferad 1986 i Death Valley, USA.

Richard Avedon

Erkänd fotograf redan som 22-åring, berömd bland annat för sina kändisporträtt av Marilyn Monroe, Kennedy-familjen och Charlie Chaplin. Han tog den berömda bilden på Andy Warhols mage, efter att en feminist försökte mörda konstnären. Han gjorde också ett projekt där han släpade med sig en vit back-drop, for runt i 17 stater och fotograferade 752 människor.

Annie Leibovitz

Precis som många andra riktigt kända fotografer arbetar hon främst med porträtt. Hennes mest berömda foto är kanske det hon tog av John Lennon och Yoko Ono samma dag som Lennon sköts till döds i New York. Det anses också vara ett av hennes allra bästa porträtt. Annie Leibovitz föddes i Connecticut i nordöstra USA i en familj av rysk-judisk härkomst. Hennes mamma var lärare i modern dans och fadern löjtnant i flygvapnet.

Vid slutet av 1960-talet studerade hon måleri vid San Francisco Art Institute men intresserade sig även för fotografi. 1970 började hon jobba som fotograf på tidningen Rolling Stone och blev 1973 deras chefsfotograf. Under denna tid fotograferade hon de flesta pop- och rockartister i sin generation. Bland annat följde hon The Rolling Stones på deras USA-turné 1975.

1983 slutade Leibovitz på tidningen Rolling Stone och började arbeta för Vanity Fair och Vogue. Hennes omslagsbild på Vanity Fair i augusti 1991 - ett porträtt av en gravid och naken Demi Moore - orsakade en mindre skandal. Och hon fortsatte att göra omtalade, och uppskattade, porträtt. Kända är bland annat hennes porträtt av Bruce Springsteen, Michael Jackson, Sting, Johnny Depp, Nicole Kidman, Bill Gates. 1989 träffade Annie Leibovitz den amerikanska författaren Susan Sontag, i samband med en fotografering till ett bokomslag. De kom att bli ett par fram till Sontags död i cancer 2004, men bodde aldrig tillsammans.

Diane Arbus, född 1923 i New York.

Arbus kom från en förmögen familj. Hon stod ofta i skuggan av sin äldre bror poeten Howard.

Vid 14 års ålder blev hon förälskad i Allan Arbus och så fort hon fyllde 18 gifte de sig trots invändningar från hennes föräldrar. Några år senare började Allan Arbus arbeta som fotograf för den amerikanska armén. Om natten lärde han hustrun vad han hade lärt sig under dagen; Tillsammans med sin make hade Arbus en framgångsrik studio för modedefotografi i 20 år innan de separerade 1959.

Arbus är idag mest känd för sina fotografier av människor i utanförskap, till exempel transvestiter, dvärgar, jättar och prostituerade, samt helt vanliga medborgare i poser eller omgivningar som förmedlar en oroväckande känsla av att något är allvarligt fel.

Hennes tillvägagångssätt förnedrar dock inte hennes motiv, något som lätt skulle kunnat ske. I de flesta av Arbus porträtt är motiven till synes bekväma i sina egna miljöer; det är i stället betraktaren som görs obekväma av motivens acceptering av sina abnormiteter.

Arbus tog sitt liv 1971.

Gregory Heisler också han en amerikansk fotograf, som är känd för sina stämningsfulla porträtt. Hans bilder finns ofta på tidningsomslag som till exempel Time och People of the Year.

Heisler blev portad från Vita Huset eftersom han hade tagit ett foto av president George H.W. Bush för tidningen Time, där Heisler använde kameratekniker med dubbla exponeringar för att visa Bushs två ansikten. Presidenten var inte medveten om den här fotografiska tekniken som användes vid tidpunkten för fotograferingen, men reaktionerna blev starka.

Sally Mann, född 1951 i Lexington, Virginia, är en amerikansk fotograf. Hon blev först känd för sitt konstnärliga projekt Immediate Family där hon fotograferade sina egna barn avklädda, på ett både bokstavligt och symboliskt sätt.

Manns fotografier finns hos många stora konstsamlingar, bland annat Moma i New York. Många av hennes fotografier har dock varit mycket kontroversiella. Hennes andra och tredje publicerade samlingar At Twelve: Portraits of Young Women och Immediate Family har av kritiker beskyllts för att hon går över gränsen.

Mann fotograferar mestadels med en storformatskamera. Hon har prövat på en mängd olika tekniker för framställning av fotografierna, och kopierat med egna kemikalier. Hon har inte arbetat digitalt med fotografi och har även sagt sig vara ointresserad av tekniken.

År 2001 utsågs Mann till årets amerikanska fotograf av tidningen TIME. TV-bolaget BBC gjorde 2006 en dokumentärfilm om hennes karriär.